

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Декан факультету
 технологій і дизайну

Підпис

Тетяна Іванішена
 Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

28 08 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ілюстрація

Назва дисципліни

Призначення Робочої програми
Рівень вищої освіти
Мова навчання
Обсяг дисципліни, кредитів ЄКТС
Статус дисципліни
Факультет (до якого відноситься кафедра)
Кафедра (за якою закріплена дисципліна)

Для освітніх програм різних спеціальностей
 Перший (бакалаврський)
 Українська
 4
 Вибіркова професійної підготовки
 Технологій і дизайну
 Рисунку та проектної графіки

Форма здобуття освіти	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма семестрового контролю	
	Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота (в т.ч. ІРС)	Залік	Іспит
			Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття			
Д	4	120	51	-	51	-	-	69	+	-

Робоча програма складена на основі освітніх програм підготовки бакалаврів та стандарту вищої освіти

Програма складена

[Signature]
 Підпис

к.т.н, доцент Світлана Петрашук
 Учений ступінь, вч. звання Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Схвалена на засіданні кафедри Рисунку та проектної графіки Протокол №1 від 28.08.2024 р.

Назва

Зав. кафедри Рисунку та проектної графіки
 Назва

[Signature]
 Підпис

Ігор Ковтун
 Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

ІЛЮСТРАЦІЯ

Тип дисципліни	Вибіркова
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова викладання	Українська
Семестр	-
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4,0
Форми здобуття освіти, для яких викладається дисципліна	Денна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення даної дисципліни, повинен: *володіти* знаннями та практичними навичками створення ілюстрацій традиційними методами та методами комп'ютерної графіки для різноманітних джерел творчості; *створювати* обкладинки, суперобкладинки, ілюстрації; *володіти* алгоритмом виконання ілюстрацій; *розробляти* декоративний орнамент, декоративну ілюстрацію, комікси та ілюстровану фотографію; *представляти* візуальні презентації виконаних творчих робіт.

Зміст навчальної дисципліни. Ілюстрація як вид графіки. Види та жанри ілюстрацій. Сучасні та традиційні техніки виконання ілюстрацій. Техніки створення ілюстрацій за допомогою класичних інструментів та матеріалів Використання комп'ютерної графіки в ілюстрації. Види графічних програм, їх характеристики та властивості. Апаратні засоби для створення та обробки ілюстрації (огляд графічних планшетів та моніторів). Створення книжкової ілюстрації по літературному джерелу творчості. Ілюстрації у чорно-білих тонах. Монохромні ілюстрації. Робота з музичним джерелом творчості та створення ілюстрацій в кольорі для музичних творів. Комікси та манга – самостійний жанр ілюстрації. Види коміксів та стильові вимоги до його створення. Декоративний орнамент в художньо-образних ілюстраціях. Декоративна ілюстрація. Ілюстрування обкладинок та суперобкладинок.

Запланована аудиторна робота: не менше 1/3 від загального обсягу дисципліни.

Форми (методи) навчання: лабораторні заняття (з використанням традиційних графічних технік та методів комп'ютерної графіки, наочних відео-уроків, тренінгів, майстер-класів, практикумів); самостійна робота (підготовка до виконання і захисту лабораторних робіт, формування портфоліо із графічних робіт, виконаних під час лабораторних занять).

Форми оцінювання результатів навчання: захист лабораторних робіт; портфоліо робіт.

Вид семестрового контролю: залік.

Навчальні ресурси:

1. Пушкар О. І. Ілюстрування : навчальний посібник / О. І. Пушкар, Т. Ю. Андрющенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 128 с.
2. Резниченко М. І. Художня графіка: навч. посіб. / М. І. Резниченко, Я. М. Твердохлібова. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 272 с.
3. Боднар Люсія. Illustration in Ukraine. Ілюстрація в Україні / Люсія Боднар. – К. : CP Publishing, 2021. – 208 с.
4. Бермудез Адріана. АБВ колажу / Адріана Бермудез. – К. : Art Huss, 2023. – 144 с.
5. Yu Mei. Manga Drawing School / Mei Yu. – London : Dorling Kindersley, 2024. – 256 с.
6. Модульне середовище для навчання. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/enrol/index.php?id=9566>.
7. Електронна бібліотека університету. URL : http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/p1page_lib.php

Викладач: к.т.н., доц. Петрашук С. А.

3 Пояснювальна записка

Дисципліна «Ілюстрація» є вибірковою дисципліною і займає важливе місце у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр». Дисципліна забезпечує знання та розуміння в області ілюстрування творів різних видів та жанрів, в застосуванні класичних технік і сучасного програмного забезпечення при створенні сюжетних ілюстрацій.

Мета дисципліни. Поглиблення практичної підготовки фахівця, спрямованої на вирішення різноманітних завдань при виконанні сюжетних ілюстрацій для видань художньої літератури різних жанрів та музичних творів.

Предмет дисципліни. Жанрова та формально-стилістична специфіка ілюстрування літературних та музичних творів різних жанрів.

Завдання дисципліни. Формування практичних навичок з візуалізації вербальних образів при ілюструванні творів різних видів та жанрів традиційними та цифровими методами, з розробки декоративного орнаменту та декоративної ілюстрації при проектуванні обкладинки та суперобкладинки книги, з візуального презентування виконаних творчих робіт.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення даної дисципліни, повинен: *володіти* знаннями та практичними навичками створення ілюстрацій традиційними методами та методами комп'ютерної графіки для різноманітних джерел творчості; *створювати* обкладинки, суперобкладинки, ілюстрації; *володіти* алгоритмом виконання ілюстрацій; *розробляти* декоративний орнамент, декоративну ілюстрацію, комікси та ілюстровану фотографію; *представляти* візуальні презентації виконаних творчих робіт.

4 Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:	
	лабор. роботи	СРС
Розділ 1. Ілюстрація як жанр мистецтва графіки	6	8
Розділ 2. Зв'язок художнього образу і типу видання (джерела творчості)	24	30
Розділ 3. Художнє проектування ілюстрацій	21	31
Разом за семестр:	51	69

5 Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

5.2 Зміст лабораторних занять

Перелік лабораторних занять для студентів денної форми здобуття освіти

Номер лаб.	Теми лабораторних робіт	Кількість годин
1	Ілюстрація як вид графіки. Види, жанри та техніки виконання ілюстрацій. Види та жанри ілюстрацій. Сучасні та традиційні техніки виконання ілюстрацій. Техніки створення ілюстрацій за допомогою класичних інструментів та матеріалів Використання комп'ютерної графіки в ілюстрації. Літ.: [1] с. 5-25; [2] с.4-18, [3] с. 6-34	6
2	Створення серії авторських ілюстрацій до літературного джерела творчості Створення ілюстрацій у чорно-білих тонах до літературного джерела творчості. Монохромні ілюстрації. Літ.: [1] с. 26-42; [2] с. 24-48, [3] с. 36-52	12
3	Створення серії авторських ілюстрацій за музичним джерелом творчості Робота з музичним джерелом творчості та створення ілюстрацій в кольорі для музичних творів. Літ.: [1] с. 45-52; [4] с. 7-33, [5] с. 25-64	12

4	Комікси та манга – самостійний жанр ілюстрації. Види коміксів та стильові вимоги до його створення. Основні складові елементи коміксів. Розробка персонажів для коміксу по українській народній казці. Літ.: [2] с. 56-88; [4] с. 45-58	12
5	Декоративний орнамент в художньо-образних ілюстраціях Основні риси декоративного стилю в ілюстраціях. Особливості ілюстрування обкладинок та суперобкладинок в декоративному стилі. Літ.: [1] с. 125-147; [2] с. 92-101, [3] с. 78-85	9
	Разом	51

Примітка. *Лабораторні заняття плануються по 6 год. раз на два тижні. Фактична кількість годин лабораторних занять становитиме 54 – по чисельнику, 48 – по знаменнику.

5.3 Зміст самостійної (в т. ч. індивідуальної) роботи студента

Самостійна робота студента з дисципліни полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до виконання і захисту лабораторних робіт, формуванні портфоліо із графічних робіт, виконаних під час лабораторних занять. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням самостійної роботи здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	К-ть годин
1-2	Підготовка до виконання лабораторної роботи №1	8
3-6	Підготовка до виконання лабораторної роботи №2 та підготовка до захисту лабораторної роботи №1	16
7-10	Підготовка до виконання лабораторної роботи №3 та підготовка до захисту лабораторної роботи №2	14
11-14	Підготовка до виконання лабораторної роботи №4 та підготовка до захисту лабораторної роботи №3	16
15-16	Підготовка до виконання лабораторної роботи №5 та підготовка до захисту лабораторної роботи №4.	10
17	Підготовка до захисту ЛР 5. Формування портфоліо із графічних робіт, виконаних під час лабораторних занять	5
	Разом:	69

6 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні класичних та сучасних технологій, зокрема: лабораторні заняття (з використанням методів комп'ютерного моделювання, тренінгів, майстер-класів, практикумів), самостійна робота (підготовка до виконання і захисту лабораторних робіт, формування портфоліо із графічних робіт, виконаних під час лабораторних занять) і мають за мету – набуття студентами практичних навичок ілюстрування різноманітних творів засобами традиційних ручних технік та сучасних комп'ютерних технологій.

Необхідні інструменти: комп'ютерна техніка, пакети прикладних програм Adobe Photoshop, Adobe Illustrator (безкоштовні студентські версії).

7 Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лабораторних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю як захист лабораторних робіт і портфоліо робіт.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного

контролю, наявність усіх оцінок з кожного виду контролю є обов'язковою. Студент, який не набрав позитивний середньозважений за поточну роботу вважається невстигаючим.

8 Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною **чотирибальною** шкалою і виставляється в електронному журналі обліку успішності. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих студентом **позитивно**, з урахуванням коефіцієнта вагомості і розраховується в автоматизованому режимі за відповідною програмою.

Оцінка, яка виставляється за лабораторне заняття, складається з таких елементів: якість виконання графічної роботи; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняте рішення; своєчасний захист лабораторної роботи.

У кінці семестру студент має сформувати потрфолію із графічних робіт, виконаних під час лабораторних занять і представити його на перегляд перед комісією протягом останнього тижня семестру. Портфолію графічних робіт оформляється у вигляді презентаційного планшету із кольоровим друком на папері сіті-лайт форматом А1. Оцінка, яка виставляється на перегляді складається з таких елементів: складність та якість виконаних робіт; якість оформлення презентаційного планшету.

Термін захисту лабораторної роботи вважається своєчасним, якщо студент захистив її на наступному після виконання роботи занятті. Пропущене лабораторне заняття студент зобов'язаний відпрацювати, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями

Оцінка за національною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві похибки
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три несуттєві помилки.
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних

завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота					Контрольні заходи	Семестровий контроль, залік
Лабораторні роботи №:					Портфоліо робіт	За рейтингом
1	2	3	4	5		
ВК*:					0,8	0

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання
A	4,75–5,00	Зараховано
B	4,25–4,74	
C	3,75–4,24	
D	3,25–3,74	
E	3,00–3,24	
FX	2,00–2,99	Незараховано
F	0,00–1,99	

9 Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Визначення поняття «ілюстрування».
2. Призначення ілюстрацій.
3. Робоче місце ілюстратора
4. Історія розвитку ілюстрації.
5. Види та жанри ілюстрацій.
6. Сучасні техніки виконання ілюстрацій.
7. Стили відомих ілюстраторів.
8. Типи книжкової ілюстрації.
9. Стилзація в ілюстрації.
10. Техніки створення ілюстрацій за допомогою інструментів та матеріалів.
11. Використання комп'ютерної графіки в ілюстрації.
12. Програмні засоби та технічні інструменти для створення ілюстрацій
13. Види графічних програм, що використовуються для створення ілюстрацій, їх характеристики та властивості.
14. Апаратні засоби для створення та обробки ілюстрації.
15. Тренди сучасних ілюстрацій.
16. Техніки графіки, які застосовуються при створенні ілюстрацій.

17. Композиція в ілюстрації.
18. Колір в ілюстрації. Основні аспекти створення колірної гама для ілюстрації. Кольори світла та тіні.
19. Скетч та способи його створення.
20. Створення сюжету в ілюстрації.
21. Види коміксів та стильові вимоги до його створення.
22. Стилiзація персонажів для коміксів.
23. Техніки створення коміксу
24. Особливості створення ілюстрацій для суперобкладинок і обкладинок.
25. Декоративний орнамент в художньо-образних ілюстраціях.
26. Декоративна ілюстрація.

10 Навчально-методичне забезпечення

Лабораторний практикум з курсу «Ілюстрація» / уклад. С А. Петрашук. – Хмельницький: ХНУ, 2022. – 35 с.

Доступ до ресурсу <https://msn.khmn.edu.ua/enrol/index.php?id=9566>.

11 Рекомендована література

Основна

1. Пушкар О. І. Ілюстрування : навчальний посібник / О. І. Пушкар, Т. Ю. Андрющенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 128 с.
2. Резниченко М. І. Художня графіка: навч. посіб. / М. І. Резниченко, Я. М. Твердохлібова. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 272 с.
3. Боднар Люсія. Illustration in Ukraine. Ілюстрація в Україні / Люсія Боднар. – К. : CP Publishing, 2021. – 208 с.
4. Бермудез Адріана. АБВ колажу / Адріана Бермудез. – К. : Art Huss, 2023. – 144 с.
5. Yu Mei. Manga Drawing School / Mei Yu. – London : Dorling Kindersley, 2024. – 256 с.

Додаткова

1. Бразелл Дерек. Як стати успішним ілюстратором / Дерек Бразелл, Джо Девіс ; пер. с англ. Л. Базь, Т. Кривов'яз – К. : ArtHuss, 2019. – 208 с.
2. Емброуз Гевін Основи. Графічний дизайн 03. Генерування ідей / Гевін Емброуз, Найджел Оно-Біллсон ; пер. с англ. – К. : ArtHuss, 2019. – 296 с.
3. Хеллер С. Графічні стилі: від вікторіанців до хіпстерів / С. Хеллер, С. Кваст. – К. : ArtHuss, 2019. – 296 с.

12 Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. URL : <https://msn.khmn.edu.ua/enrol/index.php?id=9566>.
2. Електронна бібліотека університету. URL : http://lib.khmn.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php.
3. Репозитарій ХНУ. URL : <https://library.khmn.edu.ua/#>.